

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Gf.III.30.174/2024/6.

A felperes:

felperes neve GmbH (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Dr. Sobor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Sobor Dávid ügyvéd, ügyvédi iroda címe)

Az alperesek:

I. rendű alperes: I. r. alperes neve (I. r. alperes székhelye)

II. rendű alperes: II. r. alperes neve (II. r. alperes székhelye)

Az alperesek meghatalmazott jogi képviselője:

I. rendű alperesi képviselő: Dr. Dobos István ügyvéd (ügyvéd címe)

II. rendű alperes: Dr. Zsolnay Edit ügyvéd (címe)

A per tárgya:

Vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 7.G.20.007/2024/21.

A fellebbezést benyújtó félek és a fellebbezések sorszáma:

Az I. rendű alperes 7.G.20.007/2024/23.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érint, megfellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 22 860 (huszonkettőezer-nyolcszázhatvan) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A tényállás

[1] Az I. rendű alperes 2011. július 12. napjától 2013. augusztus 12. napjáig és 2015. november 19. napjától, míg a II. rendű alperes 2011. március 29. napjától 2017. január 30. napjáig volt önálló cégjegyzésre jogosult vezető tisztségviselője a C... Kft-nek (a továbbiakban: adós).

[2] A Kecskeméti Törvényszék a 6.Fpk.292/2016/29. számú végzésével megállapította az adós fizetéseképtelenségét és elrendelte a felszámolását. A felszámolás kezdő időpontja 2017. szeptember 12. napja.

[3] A felperes mint eladó és az adós mint vevő 2013. július 8. napján adásvételi szerződést kötöttek, amelyben a felperes a D... Kft. 4 000 000 forint névértékű üzletrészét az adósra ruházta át. A szerződő felek a vételárat 40 000 000 forintban határozták meg, amelyet az adós részletekben volt köteles megfizetni.

[4] Az adós felszámolási eljárásában a felperes az adásvételi szerződésből eredően 35 000 000 forint összegű vételár követelést jelentett be, amelyet a felszámoló zálogjoggal biztosítottként vett nyilvántartásba.

[5] A felszámoló mindösszesen 444 158 466 forint összegű hitelezői igényt vett nyilvántartásba, amely az adós felszámolási eljárásában nem térült meg.

A felperes keresete és az alperesek védekezése

[6] A felperes kereseti kérelmében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperesek az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelezők követeléseinek kielégítése 444 158 466 forint összeg

erejéig meghíusult, amelyért az alperesek egyetemlegesen felelnek. Másodlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperesek az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, az adós vagyona 441 158 466 forint összeggel csökkent, amelyért az alperesek egyetemlegesen felelnek. Harmadlagosan annak megállapítását kérte, hogy az alperesek az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően az ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembevételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelezők követeléseinek teljes mértékben való kielégítése meghíusulhat, amelyért az alperesek egyetemlegesen felelnek. Érvényesíteni kívánt jogként a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 33/A. § (1) és (5) bekezdését jelölte meg.

[7] Állította, az adós legkésőbb 2012. május 20. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt, mivel ezen a napon közzétett mérleg szerint 1 784 000 forint rövid lejáratú kötelezettségére mindösszesen 491 000 forint értékű forgóeszközzel rendelkezett. Ennek tényét az alperesek tudatának is át kellett fognia, mivel ügyvezetőként ismerniük kellett 2011. üzleti év mérlegét. Álláspontja szerint a felszámolási eljárást befejező végzésből megállapítható, hogy az adósnak vagyona nincs, ezért a bejelentett hitelezői igények nem elégíthetők ki.

[8] Hivatkozott arra, az alperesek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezését követően nem tettek meg haladéktalanul minden szükséges intézkedést, így a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (a továbbiakban: Gt.) 143. §-át, illetve a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:189. §-át megsértve nem kezdeményezték taggyűlés összehívását, az adóssal szemben csődeljárás vagy az adós megszüntetésére irányuló eljárás kezdeményezését. Ezzel szemben úgy működtették tovább az adóst, hogy újabb kötelezettségeket vállaltak, és ezáltal 444 158 466 forint tartozása maradt a hitelezők felé. Nem tájékoztatták továbbá az adóssal szerződő hitelezőket az adós vagyoni helyzetéről, nem hívták fel figyelmüket a likviditás hiányra. Elmulasztották az adós beszámolóiban szereplő eszközök valós értéken való feltüntetését.

[9] Előadta, az I. rendű alperes a 2016. üzleti év beszámolóját nem helyezte letétbe és nem tette közzé a jogszabályi határidőben, amellyel megakadályozta, hogy a hitelezők tudomást szerezzenek az adós vagyoni helyzetéről. A felszámolási eljárás megindulásakor pedig megszegte az adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettségét, és a nyilvántartások, illetve a könyvvizetés hiányosságai miatt a felszámolási eljárás technikailag lebonyolíthatatlan lett. A II. rendű alperes esetében hitelezői érdekeket sértő magatartásnak tartotta az üzletrésze átruházását, mivel ügyvezetőként az lett volna a kötelezettsége fenyegető fizetéseképtelenség esetén, hogy gondoskodik az iratok megőrzéséről, annak biztosításáról, hogy a társaság mérlegében kimutatott eszközök megőrzik az értéküket, azokat a hitelezők kielégítésére fel lehet használni a felszámolás során.

[10] Az alperesek alaki védekezése kapcsán előadta, a meghatalmazáson adminisztrációs hiba miatt a székhely-áthelyezést megelőző adatokat vannak, és csatolta helyes adatokat tartalmazó meghatalmazást azzal, hogy ezen adatok téves feltüntetése nem érinti a meghatalmazás szabályszerűségét.

[11] Az alperesek ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Nem tartották a felperesi jogi képviselő részére adott meghatalmazást szabályszerűnek, mivel abban nem a felperes hatályos adatai vannak feltüntetve, az abban szereplő cégjegyzékszámmal a cégnyilvántartásba nincs bejegyezve társaság. Érdemi ellenkérelmük a kereset elutasítására irányult. Vitatták a felperes hitelezői igényének jogszerűségét és az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét. Véleményük szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet hiányát támasztja alá, hogy az adóst három pénzügyintézet is hitelképesnek találta, és a pénzügyintézet neve 2015. évben 1 500 000 euró összegű hitelt folyósított a vállalatcsoport neve csoport felvásárlására. Állították, nem tanúsítottak olyan hitelezői érdekeket sértő magatartásokat, amellyel összefüggésben az adós vagyona csökkent, vagy amely miatt a hitelezők követeléseinek kielégítése teljes mértékben megghiúsult, ilyen magatartásokat a felperes keresetében nem is jelölt meg. Az I. rendű alperes utalt arra, a 2016. év beszámolóját rövid késedelemmel letétbe helyezte és közzétette, valamint a felszámolási eljárás megindításával kapcsolatos adatszolgáltatási és tájékoztatási kötelezettségének eleget tett.

[12] Az elsőfokú bíróság 7.G.21.921/2020/101. számú ítéletével – az elsődleges kereseti kérelemnek megfelelően – megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének 2013. december 31. napján történt bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekében látták el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelező követeléseinek kielégítésére 444 158 466 forint erejéig megghiúsulhat.

[13] Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.014/2023/25. számú végzésével az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Határozatának indokolásában rögzítette, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte kapcsán a szakvélemény nem aggályos, ezért az elsőfokú bíróságnak ez alapján kellett az érdemi döntést meghozni. Ezáltal helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az adós 2013. december 31. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Kifejtette, nem minősül hitelezői érdeket sértő magatartásnak az adós taggyűlése összehívásának és a 2016. évi beszámoló közzétételének elmulasztása, a II. rendű alperes üzletrészesének átruházása, a II. rendű alperes részéről az iratok megőrzéséről való gondoskodás hiánya, más gazdasági társaságban tanúsított vezetői magatartás, a beszámoló esetleges nem valós tartalma, a hitelezők tájékoztatásának hiánya a jogügylet megkötését megelőzően, valamint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megelőzően létrejött jogügyletből eredő tartozás teljesítésének elmaradása. Az adós részéről történt kölcsön nyújtása pedig annak bizonyítottsága esetén vagyonsökkenető magatartásnak minősül, azonban a hitelezői követelések teljes mértékben történő megghiúsulását kizárólag a vagyonsökkenésen kívüli más ok alapozhatja meg. Az adóst terhelő kötelezettségek vállalása, adósságok felhalmozása ugyanakkor lehet olyan más ok, amely a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítését megghiúsíthatja. Ebben az esetben vizsgálni kell, hogy pontosan milyen kötelezettségvállalások történtek, mikor, milyen összegben, és milyen indokból tekinthetők egyenként felróhatóknak, észszerűtlennek, és azok hogyan eredményezték a hitelezői követelések kielégítése teljes megghiúsulásának lehetőségét, így azt is, hogy a kötelezettségvállalásokat illetően az adós részéről milyen teljesítések történtek, valamint milyen hitelezői igény került nyilvántartásba vételre. Ennek részletes feltárásának azért is jelentősége van, mivel több ügyvezető esetében külön-külön kell vizsgálni a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti feltételek fennállását. A szakvélemény ezekkel összefüggésben készült

része viszont hiányos volt, mivel csupán általánosságban utalt a kötelezettségek növekedésére és az okozati összefüggésre, a kötelezettségvállalásokat nem részletezte. Nem lehetett így megítélni azok hitelezői érdeket sértő jellegét, és az okozati összefüggésüket a hitelezői követelések kielégítése teljes megghiúsulásának lehetőségével. Az érdemi tárgyalási szaktól megismételt eljárásra előírta a szakvéleménynek – a másodfokú eljárásban anyagi pervezetést követően a felperes által indítványozott – kiegészítése elrendelését annak vizsgálatára, hogy az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően pontosan milyen kötelezettségvállalások történtek, mikor, milyen összegben, és milyen indokból tekinthetők egyenként felróhatónak, észszerűtlennek, és azok hogyan eredményezték a hitelezői követelések kielégítése teljes megghiúsulásának lehetőségét, így azt is, hogy a kötelezettségvállalásokat illetően az adós részéről milyen teljesítések történtek, valamint milyen hitelezői igény került nyilvántartásba vételre.

[14] A megismételt eljárásban a felek nyilatkozataikat fenntartották.

Az elsőfokú ítélet

[15] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az I. és II. rendű alperes az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének 2013. december 31. napján történt bekövetkeztét követően ügyvezetői feladataikat nem a hitelezők érdekében látták el, és ezzel okozati összefüggésben a hitelező követeléseinek kielégítésére 444 158 466 forint erejéig megghiúsulhat. Kötelezte az alpereseket, hogy fizessenek meg egyetemlegesen a felperesnek 1 428 200 forint perköltséget. Határozatának indoklásában ismertette a hatályon kívül helyező másodfokú végzésnek a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztére és a hitelezői érdeket sértő magatartásra vonatkozó megállapításait, és abból indult ki, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet 2013. december 31. napján bekövetkezett.

[16] Kifejtette, az adós képviselőjében eljáró II. rendű alperes 2014. július 14. napján a likviditási gondok ellenére újabb üzletrész vásárlásról szóló szerződést kötött, amelyhez az adós saját pénzeszközzel nem rendelkezett. Ezért az adós 2015. február 18. napján 184 303 350 forintnak megfelelő euro összegre hitelszerződést kötött, amely esetében az önerő mintegy 110 000 000 forint összeg volt. Ezzel az utóbbival gyakorlatilag megegyezik a 2014. december 31-i forduló napra elkészített beszámolóban feltüntetett 100 587 000 forint összegű kiegyenlítetlen szállítói tartozás. A tíz éves futamidő hosszú távú kötelezettséget jelent, és a tőketörlesztés évi összege a 18 000 000 forintot meghaladja, amelyet növel a szerződés szerinti ügyleti kamat. A saját forrás biztosítása a termeléstől történő fedezetelvonást jelentett volna, amennyiben az összeg az adós rendelkezésére állt volna. Az üzletrész vásárlásra fordítandó teljes összeg továbbá a szerződéskötés időpontjában az adós társaság 2014. évi teljes, 258 272 000 forint összegű árbevételét meghaladta.

[17] Rámutatott, a II. rendű alperes egyszemélyi döntést hozott a 3/2015. (07.01.) számú határozatban, amely szerint a cégcsoporton belüli finanszírozási igények megoldására egymásnak forrást biztosítanak a cégcsoport tagjai kölcsön formájában. A cégcsoport tagjai közötti kölcsönnyújtás a kapcsolt vállalkozások pénzügyeinek összemosisát szolgálta, amely látható a bankkivonatokon könyvelt pénzmozgások ide-oda könyveléséből. Az adós a részére a F... Kft. által a 2015. július 8. napján 250 000 000 forint összegre létrejött kölcsönszerződés alapján rendelkezésére bocsátott összegeket több esetben azonnal továbbutalta a, fenti

határozatban a cégcsoport tagjaként megjelölt vállalatcsoport neve vagy a G... Kft. számára. A kölcsönszerződést mindkét fél részéről az I. rendű alperes írta alá. Az adós 2015. július 12. napján a vállalatcsoport neve részére 3 300 euró, 2015. július 14. napján 51 450 000 forint, 2015. november 3. napján 312 000 forint, míg 2015. december 1. napján 3 500 000 forint kölcsönt nyújtott, amely szerződéseket az adós képviselőjében az I. rendű alperes és a kölcsönvevő képviselőjében a II. rendű alperes írta alá.

[18] Megállapította a szakvélemény kiegészítése alapján, az adós könyvelésben szerepelnek olyan jelentős banki tételek a cégcsoporton belüli utalások között, amelyek az észszerűséget, a racionális gazdálkodási stratégiát mellőzik, mivel több esetben a beérkező összeget az adós ugyanazon a napon visszautalta. Ezek banki tranzakciós költségeket is generálnak, és azt is alátámasztják, hogy az üzletrésztvásárlás forrása nem lehetett más, mint a cégcsoporton belüli valamelyik társaság által rendelkezésre bocsátott pénzösszeg. Az adós a cégcsoporton belülről kapott kölcsönből további kölcsönt nyújtott a bevétellel nem rendelkező vállalatcsoport neve részére, ugyanis a hiteltörlesztés nem tudott másként megvalósulni pénzügyi fedezet hiányában, minthogy a cégcsoportból valamelyik másik társaság kölcsön formájában ezt finanszírozza. Mindez az adós bevételszerző tevékenységének finanszírozásától történő forráselvonást jelentett.

[19] Úgy ítélte, az üzletrésztvásárlással kapcsolatos vezetői döntések és azok megvalósítása a termelés finanszírozását veszélyeztette, és az a hitelezői igények kielégítésének megghiúsulását eredményezhette. Az ügyvezetést ellátó alpereseknek pedig fel kellett volna mérniük a döntésük időpontjában, hogy az adós mekkora összegű kötelezettséget vállal, és a kötelezettségvállalásnak a gazdálkodásra gyakorolt hatásait. Kitért arra, az I. rendű alperes 2015. november 19. napját megelőzően is jognyilatkozatokat tett, kötelezettséget vállalt az adós nevében, azokat utóbb hallgatólagosan jóváhagyta, és a tevékenységét tovább folytatta az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetének bekövetkeztét követően. Ezért a vezetői felelősség alól nem mentesülhet.

[20] Nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a hitelintézetek az adós hitelkérelmeit pozitívan bírálták el, mivel a hitelezési eljárás feltételrendszere speciális, a perben nem mérlegelhető.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem.

[21] Az ítélettel szemben az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárása és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását vagy a per megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a kereset elutasítását eredményezi, hogy a felperes nem jelölte meg, mely alperesi magatartások következtében és milyen mértékben csökkent az adós vagyona, és nem vezette le a magatartások és a vagyoncsökkenés közötti okozati összefüggést. Ezeket az elsőfokú ítélet sem tartalmazza.

[22] Sérlemelte, az elsőfokú bíróság nem indokolta meg részletesen, hogy miért nincs jelentősége a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezte kapcsán a hitelintézetek pozitív hitelbírálatának. Megítélése szerint a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet hiányát támasztja alá a hitelintézetek adósra kedvező hitelbírálata, mint ahogyan a hitel folyósításával

bizonyított azon tény is, hogy a saját erő rendelkezésre állt. Kiemelte, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet felperes által megjelölt és az elsőfokú bíróság által figyelembe vett időpontja között olyan jelentős az eltérés, amely a kereset elutasítását indokolja. Utalt arra, a Szegedi Ítéltábla Gf.III.30.185/2021/6. számú ítéletében ugyanazon alperesek mint vezető tisztségviselők felelősségét nem találta megállapíthatónak.

[23] Kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem tartalmaz végrehajtható rendelkezést, mivel azt állapította meg feltételes módon, hogy a hitelezők követeléseinek kielégítése megghiúsulhat. Ezzel a megfogalmazással akkor is a rendelkező részben meghatározott mértékig támasztható követelés, amennyiben ténylegesen ennél kisebb összegű a kielégítetlenül maradt hitelezői igény. Emiatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését tartotta szükségesnek.

[24] A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult annak helyes indokaira figyelemmel. Hangsúlyozta, az elsőfokú bíróság által elbírált kereset nem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének első fordulatán alapult, amely esetben a vagyonsökkenést nem kell bizonyítani. Hivatkozott arra, a Szegedi Ítéltábla alperesek által megjelölt ítélete az alperesek más ügyvezetői magatartását bírálta el. Érvelése szerint a bíróságnak nem kell megindokolnia, hogy harmadik személy értékelését, értelmezését miért nem tartja irányadónak, így szükségtelen volt a hitelintézetek által lefolytatott hitelbírálati eljárások eredményét mérlegelni. A másodfokú bíróság pedig a hatályon kívül helyező végzésében a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét megállapította, így ezt az I. rendű alperes már nem vitathatja. Véleménye szerint, az elsőfokú ítélet rendelkező részének megfogalmazása megfelel a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti szövegezésnek, és a megállapítási perben meghozott ítélet nem végrehajtható, emiatt ahhoz nem fűződik a végrehajthatóság követelménye.

Az ítéltábla döntésének indokai

[25] A fellebbezés alaptalan.

[26] Előrebocsátja az ítéltábla, az elsőfokú ítélettel szemben a II. rendű alperes fellebbezést nem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróság ítélet reá vonatkozóan jogerőre emelkedett. A másodfokú eljárás tárgyát így kizárólag az I. rendű alperessel szembeni igény képezte.

[27] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés 371. § (1) és (2) bekezdéseiben megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. E jogszabályi rendelkezésből következik, hogy korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik.

[28] Az I. rendű alperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a per megszüntetését is kérte. A Pp. 383. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt. E jogszabályi rendelkezésből az következik, hogy az ügy érdemében abban az esetben lehet dönteni a másodfokú eljárás során, amennyiben nem áll fenn az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező ok. A Pp. 383. § (2) bekezdése szerint pedig, ha az elsőfokú bíróság ítélete érdemben helyes, a másodfokú bíróság ítéletével azt helybenhagyja, ellenkező esetben az elsőfokú bíróság ítéletét egészben vagy részben megváltoztatja. A per – helyesen eljárás – megszüntetésének ugyanakkor a Pp. 379. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett van helye. Ezért az elsőfokú ítélet nem változtatható meg oly módon, hogy a másodfokú bíróság az eljárást megszünteti. Az eljárás megszüntetésére okot adó körülményt az I. rendű alperes fellebbezésében nem jelölt meg, azonban az ilyen okot a Pp. 370. § (2) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem, csatlakozó fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül is figyelembe kell venni, mivel az a Pp. 379. §-a értelmében az ítélet kötelező hatályon kívül helyezésére ad alapot. Emiatt vizsgálhatta az ítéltábla hivatalból, hogy megállapítható-e a fellebbezésben nem, de az eljárás korábbi szakaszában az alperesek által megjelölt eljárás megszüntetési ok.

[29] Ennek megfelelően a másodfokú eljárásban egyrészt a felperes jogi képviselőjének meghatalmazásával, a felperes jogképességével, az elsőfokú ítélet indokolásával és rendelkező részével összefüggésben a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkör, másrészt az elsőfokú ítélet anyagi jognak való megfelelése vonatkozásában a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlására volt lehetőség.

[30] Mindenekelőtt az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében eljárva hivatalból vizsgálta, vétett-e eljárási szabálysértést az elsőfokú bíróság a felperes meghatalmazottjának képviseleti joga megítélése során, és ezért vagy a felperes másodfokú eljárás alatt megindult felszámolása miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének, továbbá az eljárás megszüntetésének (Pp. 379. §) feltételei fennálltak-e.

[31] A Pp. 180. § (1) bekezdésében meghatározott perindítás joghatásai beállításának egyik következménye, hogy ezt követően a keresetlevél visszautasításának nincs helye, csak az eljárás megszüntetésének lehet helye a Pp. 240. § rendelkezéseinek megfelelően.

[32] A Pp. a perakadályok között megkülönböztet az eljárás teljes idő tartalma alatt figyelembe veendő és az eljárás egy szakaszáig hatályosuló perakadályokat: bizonyos akadályok az anyagi igényről való döntés akadálya is, amelyek a teljes eljárás során hivatalból figyelembe veendők, ezeket a Pp. 240. § (1) bekezdése tartalmazza. Amennyiben ilyen akadály már a keresetlevél benyújtása során is fennállt, azonban a bíróság azt valamely okból nem észlelte, az eljárást akkor is meg kell szüntetni, ha a bíróság a kereset érdemi tárgyalásába bocsátkozott. A Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja alapján ilyen abszolút perakadálynak minősül, ha a keresetlevelet már a Pp. 176. § (1) bekezdés a)-i) pontja, vagy 176. § (2) bekezdés a)-c) pontja alapján vissza kellett volna utasítani. Ha a keresetlevelet azért kellett volna visszautasítani, mert nem tartalmazza a 170. §-ban, illetve törvényben előírt egyéb kötelező tartalmi elemeket, alaki kellékeket, vagy a felperes nem csatolta a 171. §-ban, illetve a törvényben előírt kötelező mellékleteket [2020. december 31. napjáig hatályos Pp. 176. § (1) bekezdés j) pont, 2021. január 1. napjától hatályos Pp. 176. § (2) bekezdés e) pont], a perindítás joghatásának beálltát követően az eljárás megszüntetésére sem kerülhet sor.

Amennyiben tehát a bíróság a hiányos, kellően nem felszerelt keresetlevelet közli az alperessel, egyben ellenkérelem előterjesztésére hívja fel, a hiányosságra alapítottan sem a keresetlevél visszautasítására, sem az eljárás megszüntetésére már nem kerülhet sor (BDT2019. 4110).

[33] Jelen esetben a perindítás joghatásai beálltak, így a keresetlevélnek a benyújtásakor (2020. december 24.) hatályos Pp. 170. § (1) bekezdés b) pontja és (3) bekezdés d) pontjában meghatározott tartalmi elemeinek esetleges hiányosságaira, pontatlanságaira alapítottan sem a keresetlevél visszautasításának, sem az eljárás megszüntetésének nincs helye.

[34] A keresetlevelet benyújtó jogi képviselőnek a Pp. 171. § (1) bekezdés a) pontja szerint a keresetlevélhez csatolnia kell a meghatalmazását, míg az azon alapuló képviseleti jogosultságot a bíróságnak a Pp. 70. §-a értelmében hivatalból vizsgálnia kell. Amennyiben a meghatalmazás nem szabályszerű, a keresetlevél hiánypótlási felhívás kiadása nélkül nem utasítható vissza az I. rendű alperes fellebbezésében megjelölt Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja alapján, mivel e jogszabályi rendelkezés a keresetlevél visszautasítását a fél perbeli jogképessége hiányában teszi lehetővé, amely körébe azonban nem tartozik a képviseleti jogosultság. Emellett sem a Pp. korábban, sem jelenleg hatályos 176. § (1) bekezdésének sincs olyan szabálya, amely a meghatalmazás szabályszerűtlensége esetén a keresetlevelet hiánypótlási felhívás kiadásának mellőzésével lehetővé tette volna vagy tenné a keresetlevél visszautasítását.

[35] A meghatalmazás szabályszerűtlensége esetén a 2020. december 31. napjáig hatályban volt Pp. 176. § (1) bekezdés e) pontja és a 2021. január 1. napjától hatályos Pp. 176. § (2) bekezdés g) pontja szerint a bíróságnak hiánypótlást kell elrendelnie, amelynek eredménytelensége esetén van lehetőség a keresetlevél visszautasítására. A kereset közlését követően ugyanakkor a meghatalmazás szabályszerűtlensége miatt a keresetlevél visszautasításának nincs helye, valamint – erre utaló rendelkezés hiányában – a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljárás megszüntetésének sem. Abban az esetben, ha a bíróság a perindítás hatályának beálltát követően észleli a jogi képviselő részére adott meghatalmazás szabályszerűtlenségét, - hasonlóan a perindítási szakhoz – hiánypótlást kell elrendelnie, amely elmulasztásának jogkövetkezménye a jogi képviselet mellőzése. A meghatalmazás valamely hiányossága tehát a keresetlevél közlését követően is pótolható, és korábban képviseleti jogosultság nélkül eljáró személy eljárási cselekményei – figyelemmel a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:14. §-ára – a képviselt fél által utólag jóváhagyhatók (hasonlóan BDT2012. 2830).

[36] Kétségtelen, a keresetlevélhez mellékelt jogi képviselő részére adott meghatalmazáson a felperes korábbi cégnyilvántartási száma és székhelye van feltüntetve. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a meghatalmazást nem a felperes adta a perben eljáró jogi képviselő részére. Az elsőfokú eljárásban (6. sorszám alatt) és a másodfokú eljárásban (Gf.10. sorszám alatt) csatolt cégkivonatokról ugyanis kiténik, hogy felperes csupán székhelyének változása miatt van másik cégjegyzékszámra nyilvántartva. Benyújtotta továbbá az elsőfokú eljárásban 6. sorszám alatti beadványához a helyes adatokat tartalmazó meghatalmazást, amelyben a felperes törvényes képviselői kijelentették, hogy a korábbi adatok feltüntetése ellenére a meghatalmazás a felperestől származik, és a jogi képviselő korábbi eljárását jóvá is hagyták. A felperes jogi képviselő részére adott meghatalmazás tehát szabályszerű, így nem volt akadály a kereset érdemi elbírálásának.

[37] Alapítanul hivatkoztak az alperesek arra, hogy a felperessel szembeni felszámolás miatt az eljárás megszüntetésének van helye. A Pp. 240. § (1) bekezdés f) pontja értelmében a fél megszűnése esetén akkor szüntethető meg az eljárás, ha a jogviszony természete a jogutódlást kizárja. E jogszabályi rendelkezés szerint az eljárás megszüntetése akkor lehetséges, ha az eljárás tárgyát képező jogviszony zárja ki a jogutódlást. Ettől meg kell különböztetni a Pp. 241. § (1) bekezdés c) pontjában szabályozott esetet, amikor a jogutódlás a jogviszony természeténél fogva nem kizárt, de a jogképességét elvesztett félnek nincs jogutóda.

[38] A Cstv. 33/A. §-ának szabályozás tartalma alapján egyértelmű, hogy kártérítési típusú tényállásról van szó, s ebből következően sor kerülhet jogutódlásra. A Cstv. 33/A. §-a szerinti igény – eltérő szabály hiányában – egyrészt a hagyatéki tartozásokért fennálló felelősség korlátai között az örökösökkel szemben is megkötés nélkül érvényesíthető, másrészt a hitelező jogutódára is átszáll, a vagyoni jellegű jogosultságok nem szűnnek meg önmagában a hitelező halálával vagy megszűnésével. A Cstv. 33/A. §-a alapján indított perekben érvényesített megállapításra, majd marasztalásra irányuló, azaz az igényérvényesítés fázisába jutott igény esetében nem áll fenn a kötelezettség olyan személyessége, amely a jogutódlás kizárását megalapozná. A Cstv. 33/A. §-ában szabályozott vezető tisztségviselői felelősség ugyan sui generis és szankciós jellegű, de alapvetően mégis olyan deliktualis kártérítési felelősségi alakzat, amely a jogutódlás szempontjából sem a kétlépcsős perlésre, sem a kimentéssel kapcsolatos bizonyítási nehézségekre hivatkozással nem igényli az egyéb deliktualis alakzatokétól eltérő gyakorlat alkalmazását (hasonlóan: BH2021. 47). Ezért önmagában a hitelező esetleges megszűnése a Pp. 240. § (1) bekezdés f) pontja alapján nem ad alapot a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében meghatározott igény érvényesítése iránti eljárás megszüntetésére. Az ilyen típusú peres eljárás a hitelező megszűnése miatt kizárólag a Pp. 241. § (1) bekezdés c) pontja alapján, jogutód hiányában szüntethető meg.

[39] A felperessel szemben a székhelye szerinti államban, Németországban fizetéseképtelenségi eljárás indult, ennek tényét tartalmazza a felek által a másodfokú eljárás során becsatolt cégkivonat és a felperes által benyújtott határozat is. A nemzetközi magánjogról szóló 2017. évi XXVIII. törvény 22. § (4) bekezdése akként rendelkezik, hogy a jogi személy jogállását, ezen belül különösen jogképességét és megszűnését a jogi személy személyes joga szerint kell elbírálni, amely jognak ugyanezen szakasz (1) bekezdése szerint annak az államnak a joga, amelynek területén a jogi személyt nyilvántartásba vették. A felperes előadta, hogy a nyilvántartásba vételének helyére tekintettel rá irányadó német Insolvenzordnung 1. §-a alapján a fizetéseképtelenségi eljárás célja a vállalkozás fennmaradása, a 155. § (1) bekezdése szerint a az adós számviteli kötelezettségei nem változnak, míg a 259. §-a értelmében a felszámolási eljárás befejezésével a felszámolási vagyoni feletti korlátlan rendelkezési jog visszaszáll az adósra. A német jog e szabályainak tartalmát az alperesek nem vitatták. A szabályokból pedig az következik, hogy a felperessel szembeni fizetéseképtelenségi eljárás következtében a felperes még nem szűnt meg, ezért az eljárás megszüntetésének a Pp. 241. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott oka nem áll fenn, amely miatt a Pp. 379. §-a alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére nem volt lehetőség.

[40] Az ítéltábla a fellebbezésben foglaltak alapján a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörben elsőként azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 346. § (5) bekezdésében írt indokolási kötelezettségét megsértette-e.

A Pp. 346. § (1) bekezdése alapján az ítélet részét képezi az indokolás is. A Pp. 346. § (4) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az indokolás tartalmazza egyebek mellett a bíróság által megállapított tényeket és jogi indokolást, amely ugyanezen szakasz (5) bekezdése szerint tartalmazza a végzés alapjául szolgáló jogszabályokat és szükség esetén azok értelmezését, a megállapított tényekre vonatkozó bizonyítékokat azokkal a körülményekkel együtt, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, a tények megállapításának egyéb körülményeit, továbbá azokat az okokat, amelyek miatt a bíróság valamely tényállítást nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte.

A jogi indokolásának annyira kell részletesnek lennie, amennyiben az a döntéshez igazodik, ugyanakkor szorosan a megállapított tényállásra kell épülnie. Mivel az ítélet törvényességét a jogszabályok helyes alkalmazása biztosítja, az indokolás lényegi eleme az alkalmazott jogszabályokra való hivatkozás, amelynek mind a jogvita szempontjából lényeges anyagi, mind pedig az irányadónak vett eljárási szabályokra ki kell terjednie. Ha az alkalmazandó jogszabály vitás, a bíróságnak azt is ki kell fejtenie, miért éppen a megjelölt jogszabály alapján hozta meg határozatát. Indokolnia kell tehát a felektől eltérő jogi álláspontját. Ez azonban nem jelenti, hogy minden, a felek által felvetett kérdésre, jogi megoldásra ki kellene térnie. A követelmény az, hogy a döntéshez mérten szükséges körben indokolja meg jogi szempontból is ítéletét oly módon, hogy az a felek számára logikailag, a döntéshez vezető jogi lépéseket illetően érthető, meggyőző legyen. Így biztosítja az indokolás a döntés megalapozottságát [Kúria Pfv.III.21.618/2019/5., Kúria Pfv.VI.20.236/2021/6. szám, Kúria Pfv.V.21.374/2021/5. szám, 7/2013. (III.1.) AB határozat]. Lényeges, az ítélet indokolásának hiányossága a Pp. 380. § c) pontja értelmében akkor eredményezhet hatályon kívül helyezést, ha a hiányosság oly mértékben orvosolhatatlan, amely miatt az ítélet érdemi felülbírálatra alkalmatlan.

[41] Jelen esetben az elsőfokú bíróság indokát adta annak, hogy miért nem tulajdonított jelentőséget a hitelintézetek által lefolytatott hitelbírálati eljárás eredményének {elsőfokú ítélet [41] bekezdés}. Az, hogy a felperes az indokokat nem tartja kielégítőnek vagy meggyőzőnek, nem jelenti a Pp. 346. § (5) bekezdésének megsértését, a jogi indoklás helytállósága az ügy érdemére tartozó kérdés. Ezért az ítélet indokolásának nem volt olyan hiányossága, amely az elsőfokú ítélet Pp. 380. § c) pontja szerinti hatályon kívül helyezését eredményezte volna.

[42] Az ítéltábla a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti felülbírálati jogkörében a továbbiakban az I. rendű alperesnek az elsőfokú ítélet rendelkező részével kapcsolatos hivatkozását vizsgálta. A Pp. 346. § (3) bekezdése alapján az ítélet rendelkező részének tartalmaznia kell a bíróság döntése szerinti rendelkezést. Az ítélet rendelkező részét világosan, könnyen érthetően és minden kétséget kizáróan kell megszövegezni. Amennyiben az ítélet alapján végrehajtásnak van helye, ügyelni kell arra is, hogy a szövege a végrehajtás során ne okozzon nehézséget.

[43] Jelen esetben a felperes megállapításra irányuló kereset alapján az elsőfokú bíróság megállapító ítéletet hozott. A megállapításra vonatkozó rendelkezés a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 13. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel nem végrehajtható, ilyenre nincs is szükség, mivel e határozat jogi természete kizárja a végrehajtást. Ezért az elsőfokú ítéletnek az alperesek vezetői felelősségét megállapító rendelkezése kapcsán nem merülhet fel olyan megfogalmazás, amely a végrehajthatóság követelményét sértené. A feltételes módú megfogalmazás pedig nem teszi értelmezhetetlenné az ítéletet, mivel a rendelkezés megfelel a Cstv. 33/A. § (1) bekezdés második fordulatának ugyancsak feltételes módot használó jogszabályi szövegezésével. Az ilyen megfogalmazás – az I. rendű alperes fellebbezési érvelésével ellentétben – nem jelenti azt, hogy a marasztalási perben az alperesekkel szemben a kielégítetlenül maradt hitelezői igények összegétől függetlenül érvényesíthető követelés. A Cstv. 33/A. § (11) bekezdéséből ugyanis egyértelműen következik, hogy a marasztalási perben kizárólag a felszámolási eljárásban meg nem térült követelés kifizetése kérhető a megállapítási perben meghatározott összeg keretei között. A marasztalásnak a ki nem elégített hitelezői igényhez is kapcsolódó korlátját tehát a jogszabály kifejezetten szabályozza. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet rendelkező részét illetően nem volt megállapítható az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási szabálysértés.

[44] Ezt követően – az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó körülmény hiányában – az ítéltábla a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkörében eljárva vizsgálta az ítélet anyagi jognak való megfelelését.

[45] A felperes látszólagos tárgyi keresethalmazatként eshetőleges viszonyban álló kereseti kérelmeket terjesztett elő, amelyek közül az elsőfokú bíróság a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulatára alapított elsődleges kereseti kérelmet találta megalapozottnak.

[46] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint a hitelező vagy a felszámoló, a felszámolási eljárás alatt keresettel kérheti a 6. § szerint illetékes bíróságtól annak megállapítását, hogy azok, akik a gazdálkodó szervezet vezetői voltak a felszámolás kezdő időpontját megelőző három évben, a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően a vezetői feladataikat nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látták el, és ezzel okozati összefüggésben a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése más okból megghiúsulhat.

A (4) bekezdés alapján mentesül a felelősség alól a vezető, ha bizonyítja, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően nem vállalt az adós pénzügyi helyzetéhez képest indokolatlan üzleti kockázatot, illetve az adott helyzetben az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható valamennyi intézkedést megtette a hitelezői veszteségek elkerülése, csökkentése, továbbá az adós gazdálkodó szervezet legfőbb szerve (döntéshozó szerve) intézkedéseinek kezdeményezése érdekében.

Az (5) bekezdés szerint, amennyiben a vezető a felszámolás kezdő időpontját megelőzően neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet éves beszámolója (összevont, konszolidált éves beszámoló) külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének vagy nem teljesíti a 31. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti beszámoló készítési, irat- és vagyonátadási, továbbá tájékoztatási

kötelezettségét, neki kell bizonyítania, hogy a vezető tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, vezetési feladatai ellátása során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette.

[47] A vezető által a hitelezőknek okozott kárt tehát „kétlépcsős” perben lehet érvényesíteni. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdés szerinti elsőlépcsős megállapítási pernél egy olyan speciális perről van szó, amelynek megindítására mind az adós felszámolója, mind az adós hitelezői jogosultak. Amennyiben egy hitelező indítja a megállapítási pert, annak eljárásjogi célját, lényegét tekintve egyfajta „perbizomány” jön létre, mivel ő ilyen esetben a további hitelezők érdekében is perel. A vezető tisztségviselő helytállási kötelezettségének jogerős ítélettel történő megállapítása esetén ugyanis utóbb a Cstv. 33/A. § (11) bekezdése alapján a marasztalási per megindítására bármely hitelező keresetet terjeszthet elő, a felszámolás során kielégítetlenül maradt követelésének érvényesítése érdekében. Ez tartalmában azt jelenti, hogy az adós gazdálkodó szervezetnél bekövetkező teljes vagyonsökkenés, illetve valamennyi hitelező követésének teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásának megállapítására terjeszthet elő keresetet a hitelező a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti perben, függetlenül saját hitelezői igényének mértékétől

[48] Nem vitatottan a felperes hitelezői igényét az adós felszámolója nyilvántartásba vette, így a Cstv. 3. § (1) bekezdés cd) pontja szerint a felperes hitelezőnek minősül, azaz a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti megállapítási per megindítására jogosult volt.

[49] Az I. rendű és II. rendű alperes nem vitatta, hogy a kereset előterjesztésére (2020. december 24.) a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti határidőben a felszámolási eljárás alatt történt, és azt sem, hogy a felszámolás kezdő időpontját (2017. szeptember 12.) megelőző három évben az adós vezető tisztségviselői voltak, ezért a kereset érdemben vizsgálható volt.

[50] A Ptk. 3:118. §-a szerinti vezetői felelősséget tételesen kimondó és ezzel együtt alkalmazandó Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti kereset kártérítési felelősséget állapít meg, amely alapján a felperesnek kell állítania és bizonyítania, a felszámolás speciális szabályait is figyelembe véve – az adós gazdálkodó szervezet fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete bekövetkeztét, és időpontját, amikor már a fizetéseképtelenség fennállt,

– az ezt követően kifejtett a hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó vezetői magatartást (vagy mulasztást), amellyel az adós társaság vagyona csökkent vagy a hitelezői követelések teljes kielégítését megghiúsíthatja,

– és az ezek közötti okozati összefüggést.

A fenti tényállási elemek felperes általi bizonyítását követően, az alperes a Cstv. 33/A. § (4) bekezdésben foglaltak szerint kimentheti magát.

[51] Amennyiben a felperes a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése szerint arra is hivatkozik – és igazolja –, hogy a vezető neki felróhatóan nem vagy nem megfelelően tett eleget a gazdálkodó szervezet beszámolója letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, vagy nem teljesítette a Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettségét, ez nem külön felelősségi szabály,

ahogyan ezt a Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. számú döntésében is kifejtette, hanem a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésével együtt alkalmazandó. A Cstv. 33/A. § 2017. július 1. napjától hatályos (5) bekezdése a korábbi szabályozástól eltérően nem a hitelezői érdekek sérelmére vonatkozó törvényi vélelmet tartalmaz, hanem a szabályozás – tartalmában is eltérően – a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt ír elő (BDT2018. 3831).

[52] Erre tekintettel a Cstv. 33/A. § (1) és (5) bekezdésére is alapított kereseti kérelem esetén – ha a felperes a vezető mulasztását (azaz a beszámolókészítési és letétbe helyezési kötelezettség, vagy Cstv. 31. §-ban foglalt kötelezettség teljesítésének mulasztását) állítja és igazolja – a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt, a vezetői felelősség megállapítására vonatkozó tények tekintetében az alábbi két tényállási elemre a felperesnek csak tényállítást kell tennie:

– a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet fennálltára az alperes vezetői tisztségviselői jogviszonya alatt, konkrét időpont megjelölése nélkül,

– és vezető hitelezői érdekeket sértő magatartásra, ezáltal vagyonsökkenést, és/vagy a hitelezők teljes kielégítését megghiúsító magatartásra általánosságban, a konkrét vagyonsökkenést okozó vagy más a hitelezők követelésének teljes kielégítését megghiúsító károkozó magatartás megjelölése nélkül. Ilyenkor nem a Cstv. 31. §-ba foglaltak szerinti mulasztás a hitelezői érdeket sértő magatartás, hanem olyan más magatartás, amely az iratok hiánya miatt nem ismerhető meg. (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. szám, Gfv.VI.30.325/2021/6. szám).

[53] Az alperes mulasztásának következménye a Cstv. 33/A. § (5) bekezdése értelmében a bizonyítási teher átfordulása órá, ezért a perben az alperesnek kell bizonyítania, hogy a vezetői tisztségének időtartama alatt nem következett be fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet, vagy ha ilyen körülmény fennállt, a vezetési feladatai során a hitelezők érdekeit is figyelembe vette. Mindaddig, amíg e tényeket nem bizonyítja, ezek ellenkezőjét kell bizonyított ténynek tekinteni, nevezetesen, hogy az adós fizetéseképtelen helyzetben volt a vezetői tisztség időtartama alatt és a feladatai ellátása során a hitelezői érdekeket nem vette figyelembe (Kúria Gfv.VI.30.198/2021/4. szám, Gfv.VII.30.188/2020/4. szám és Gfv.III.30.128/2024).

[54] A Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére alapított kereset esetén a felperes bizonyítási érdekébe tartozik továbbra is a vezető tisztségviselő hitelezői érdeket sértő magatartása (mulasztása) és a hitelezői igények megghiúsulása közötti ok-okozati összefüggés bizonyítása. Etekintetben a bizonyítási teher a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésre is alapított igénynél sem fordul (BDT2020. 4121).

[55] Jelen esetben a felperes kereseti kérelmében hivatkozott a Cstv. 33/A. § (5) bekezdésére, előadva, hogy az I. rendű alperes a 2016. évi beszámolót nem helyezte letétbe és nem tette közzé, továbbá nem teljesítette a felszámoló felé adatszolgáltatási és iratátadási kötelezettségét. Ezt a bizonyítási kötelezettség fordulására vonatkozó szabályt azonban az elsőfokú bíróság nem alkalmazta, amelyet a felperes fellebbezéssel nem támadott, ezért a bizonyítási kötelezettség és teher Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerint alakul a perben, az alperesek felelősségét e szerint kellett vizsgálni. Ez esetben a felperesnek a

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztére és annak kezdő időpontjára vonatkozó állításán túlmenően a hitelezői érdekeket sértő konkrét vezetői magatartásokat is meg kell jelölnie, amely magatartásokkal okozati összefüggésben vagy az adós vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítése meghiúsulhat.

[56] A Cstv. 33/A. § (1) bekezdése esetében hitelezők érdekeit figyelmen kívül hagyó, a vezető tisztségviselő felelőssége megállapításának alapjául több magatartás, és ezáltal több tényállás szolgálhat: – a felperes keresetében megjelölt tényállástól függően – a vezető vagyonsökkenést okozó, vagy más, a hitelezők kielégítése teljes kielégítése meghiúsulását okozó magatartása. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében szereplő felelősségi tényállás egyes alosztályai tehát a vezető tisztségviselő magatartásának eredménye alapján különböznek egymástól. E jogszabályi rendelkezés 2017. július 1. napján hatályba lépett módosítása egyértelművé tette, hogy a hitelezői érdekeket figyelmen kívül hagyó vezetői magatartás két, egymástól elkülönülő lehetséges jogkövetkezménye állhat fenn, egyrészt a vagyonsökkenés, másrészt a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítésének más okból, tehát a vagyonsökkenésen kívüli okból bekövetkező meghiúsulása. (Kúria Gfv.VI.30.325/2021/6. szám). Amennyiben a felperes keresetében arra hivatkozik, hogy a vezető magatartása vagyonsökkenést okoz, a bizonyítandó tény a vagyonsökkenést okozó magatartás, és a vagyonsökkenés mértéke, míg abban az esetben, ha a felperes a hitelezői igény teljes kielégítésének meghiúsítására hivatkozik, a vagyonsökkenés nem tényállási elem. Ebben az esetben azt kell bizonyítani, hogy a felszámolási eljárásban bejelentett, a felszámoló által nyilvántartásba vett hitelezői igények kielégítése a vezető tisztségviselő hitelezői érdekeket sértő más (nem vagyonsökkenést okozó) magatartása következtében meghiúsulhat.

[57] Ezért attól függően, hogy a felperes a keresete jogalapját a 33/A. § (1) bekezdésének első vagy második fordulatra alapozza, eltérő kereseti kérelmet és tényállást kell előadnia, s az ítélet rendelkező része sem azonos – a két tényálláshoz képest – a felelősség megállapítása esetén. Mivel pedig a bíróság a felperes jogállításhoz kötve van [Pp. 342. § (3) bekezdés], nem lehet és kell vizsgálni a felperes igényét más anyagi jogi jogszabályi rendelkezése, a 33/A. § (1) bekezdésének a felperes által nem hivatkozott fordulata alapján (hasonlóan: BDT2022. 4554).

[58] Jelen esetben a felperes az elsődleges keresetét a hitelezői igények teljes mértékben történő kielégítésének más okból történő meghiúsulására alapította, nem pedig vagyonsökkenést okozó magatartásra. Ezért a perben – az I. rendű alperes fellebbezési érvelésével ellentétben – e kereset elbírálásakor nem kellett vizsgálni, hogy az adós vagyona csökkent-e vagy sem az alperes valamely magatartása következtében, ezek kapcsán bizonyítás lefolytatása nem volt szükséges. Az ítéltábla az I. rendű alperes fellebbezésében megjelölt határozatában az alpereseket érintően, de más adós és magatartás esetében kizárólag a vagyonsökkenés megítélésében foglalt állást, így azon határozatban kifejtettek a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulata szerinti magatartás esetében nem irányadók.

[59] A vezetői felelősség feltételei közül az I. rendű alperes fellebbezésében a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét vitatta. Ez a másodfokú eljárásban vizsgálható volt, mivel – a felperes fellebbezési ellenkérelembeli álláspontjától eltérően – a korábbi hatályon kívül helyező végzéshez a Pp. 360. § (1) bekezdésében meghatározott anyagi jogerőhatás nem fűződik (hasonlóan: BH2022. 266.), és a hatályon kívül helyező végzésben kifejtett anyagi jogi állásponttól való eltérés nem kizárt sem az elsőfokú, sem a

másodfokú bíróság számára [1/2017. Polgári jogegységi határozat VI. pontja alapján a Pp. alkalmazásában is figyelembe vehető 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 4. pontja].

[60] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontja az az időpont a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése értelmében, amelytől kezdve a gazdálkodó szervezet vezetői előre látták, vagy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság mellett látniuk kellett, hogy a gazdálkodó szervezet nem lesz képes esedékességkor kielégíteni a vele szemben fennálló követeléseket. Ennek fennállása alatt a vezető tisztségviselőnek a hitelezői érdekeket szolgálva kell gazdálkodnia. Ez a kötelező gazdálkodási elv addig áll fenn, amíg a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet (BH2014. 188). Fenyegető fizetéseképtelenség esetén nem az a döntő, hogy van-e az adósnek olyan tartozása, amely alapján a Cstv. 27. § (2) bekezdése értelmében – az erre irányuló kérelem esetén – fizetéseképtelennek minősülne, és vele szemben felszámolási eljárás kezdeményezhető, hanem a lényeges az, hogy az adós tartozását esedékességkor képes-e megfizetni. A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet akkor következik be, amikor az adós a tartozásait likvid vagyoni hiányában nem képes kifizetni (objektív feltétel), és erről a vezető tisztségviselő tudomást szerzett vagy gondos eljárás esetén tudomást kellett volna szereznie (szubjektív feltétel). A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet megállapíthatóságához szükséges objektív feltétel akkor áll be, amikor az adós esedékes tartozásának összege meghaladja a társaság likvid vagy könnyen likviddé tehető vagyonát, és ezt a helyzetet a tartozások átütemezésével, esetleg reálsan visszafizethető kölcsön felvételével vagy más módon nem hárították el. A tartozás esedékességkor történő kielégítésének képessége tehát likvid pénzeszköz meglétét feltételezi, vagyis nem elegendő, hogy az adós teljes vagyona „készpénzzé konvertálása esetén” egyébként fedezetet nyújtana a tartozások kielégítésére. A hangsúly az esedékességkor történő kielégítésen van: az adós vezető tisztségviselőinek folyamatosan figyelemmel kell követni a cég esedékes, lejárt tartozásait és a cash-flow kimutatás.

A szubjektív feltétel esetén azt kell vizsgálni, hogy az objektív feltétel bekövetkezéséről történő tudomásszerzés egy ilyen tisztséget ellátó személytől kellő gondosság tanúsítása esetén elvárható-e.

[61] A felperes keresetében azt állította, az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete 2012. május 20. napján bekövetkezett. Az elsőfokú bíróság a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének időpontját 2013. december 31. napján állapította meg. Kétségtelen, a felperes által megjelölt és az elsőfokú bíróság által megállapított időpont eltér, azonban önmagában ez a körülmény nem eredményezi a kereset elutasítását, mivel az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete – más időpontban, de – bekövetkezett, tehát a vezetői felelősségnek ez a feltétele fennáll. Az időpontnak kizárólag abból a szempontból van jelentősége, hogy az ezt követően kifejtett vezetői magatartások értékelhetők és vehetők figyelembe a vezetői felelősség körében.

[62] A fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének megállapítása kapcsán az elsőfokú bíróság szakértőt rendelt ki, aki által készített szakvéleményt a bíróságnak ítéletében – mint bizonyítékot – a többi bizonyítékhoz hasonlóan értékelnie kell. A szakvélemény szabad mérlegelése a bíróság szakismeretének hiányában csupán annyit jelent, hogy a szakértői véleményt legalább logikai kontrollnak kell alávetni, a bírónak a szakvélemény logikai egységét, meggyőző erejét, a per adataival való összhangját vagy ellentmondását kell értékelnie. A Pp. 316. §-a pontosan megjelöli, hogy a kirendelt szakértő szakvéleménye mely

esetben tekinthető és tekintendő aggályosnak, így a perben kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye aggályos, ha az hiányos, illetve nem tartalmazza a szakvélemény jogszabályban előírt kötelező tartalmi elemeit, homályos, ellentmondásos, vagy egyébként kétséges. Ez utóbbi eset azt jelenti, hogy a szakvélemény abban az esetben is aggályos, ha ugyan nem hiányos, nem homályos, nem ellentmondásos, azonban a per adatait, a szakvélemény egyedi sajátosságait figyelembe véve a bizonyítékok alapján a bíróságnak nyomatékos kétsége áll fenn a szakvélemény helyességével kapcsolatban. Ezért a bíróságnak mindig egyedileg, a körülményeket és a szakvéleményt értékelve kell állást foglalnia abban a kérdésben, hogy a szakvélemény helyességéhez nyomatékos kétség fér-e. Az aggályos szakvélemény a Pp. 316. § (3) bekezdése értelmében a perben bizonyítékként nem vehető figyelembe. Amennyiben viszont a szakvélemény aggálymentes, a bíróságnak az alapján kell érdemi döntést hoznia.

[63] Az I. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott arra, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének hiányát támasztja alá, hogy három hitelintézet is kedvezően bírálta el az adós hitelkérelmét, és a hitel folyósításának feltételül meghatározott saját forrással is rendelkezett. A szakvélemény a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet vizsgálata során elemezte az adós kötelezettségeit és az esedékességükkor történő kielégítésre fordítható likvid vagyont. Megállapította, hogy ez a helyzet később sem szűnt meg. Lényeges, az ilyen helyzet megszűntét csak akkor lehet megállapítani, ha az adós utóbb valamennyi esedékessé vált tartozását kiegyenlíti, amely azonban nem történt meg, ezt az alperesek nem is állították. Önmagában a gazdasági tevékenység folytatása, nagyobb összegű bevétel, a hitel önerejének megléte pedig nem támasztja alá, hogy az adós tartozásainak esedékessé válásakor is rendelkezésre állt az összeg. Ennek ellenkezőjét támasztja alá, hogy a kiegyenlítésük nem történt meg, azok tovább emelkedtek. Az, hogy az adós hitelintézettől – annak saját hitelnyújtási szabályzata szerint – kölcsönt kapott, szintén nem bizonyítja a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében meghatározott fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet hiányát. A hitelintézetek döntéséhez a Pp. 263.§-a alapján a bíróság nincs kötve, és nem is állította az I. rendű alperes, hogy a hitelintézetek a hitelfolyósítás feltételeként a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében meghatározott fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztének hiányát vizsgálták volna, ez nem folyósítás feltétel a pénzügyi szervezet neve-vel megkötött hitelszerződésben sem. Nincs tehát olyan adat, egyéb bizonyíték, amely a szakvéleményt nem aggályossá tenné, így a bíróságnak ez alapján kell az érdemi döntést meghoznia. Helyesen állapította meg ezért az elsőfokú bíróság, hogy az adós 2013. december 31. napjától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt.

[64] Az elsőfokú bíróság a hitelezői érdeket sértő vezetői megtartások létét, azoknak a hitelezői követelések teljes mértékben történő kielégítése megghiúsulásának lehetőségével való okozati összefüggését, azaz a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vezetői felelősség további jogszabályi feltételeinek fennálltát megállapította, amelyeket azonban az I. rendű alperes fellebbezésében nem vitatott. Ezért e körben a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítélete nem volt felülbírálnak. Mindezek alapján megállapítható volt, hogy az alperesek Cstv. 33/A. § (1) bekezdésének második fordulata szerinti vezetői felelősségének valamennyi jogszabályi feltétele fennáll.

[65] A felperes elsődleges keresetének alapossága következtében pedig a Pp. 342. § (4) bekezdése folytán a látszólagos keresethalmazatban előterjesztett további kereseti kérelmeket nem kellett elbírálni.

[66] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[67] Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a Pp. 83. § (1) bekezdése értelmében köteles megtéríteni a felperesnek a jogi képvisletével kapcsolatban felmerült, ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségét. Az ítéltábla az ügyvédi munkadíj összegét – általános forgalmi adóval növelten – a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján – hat óra alapulvételével – állapította meg, mivel a felperes az általa összecszerűen felszámított ügyvédi munkadíjat megbízási szerződésre alapította, amelyet azonban nem csatolt be.

[68] A másodfokú eljárás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 51. § (1) bekezdése szerint illetékmentes.

Szeged, 2024. december 6.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Tolna András s.k.

Dr. Dobler László s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

táblabíró